

Pia Toftdals tale ved overrækkelsen af Finn Nørgaard Prisen

Taler

Pia Toftdal
Leder af Finn Nørgaard
Foreningen

Dato

14. februar 2024

Sted

Landstingssalen på
Christiansborg

Omstændigheder

Finn Nørgaard Foreningen arbejder gennem oplysning, inkluderende fællesskaber, inddragelse af borgere og erfaringspersoner med at adressere den stigende polarisering og den konfliktoptrapning, der danner grobund for øget radikalisering i det danske samfund.

Finn Nørgaard Foreningen blev stiftet af personer i kredsen af venner og familie omkring Finn Nørgaard, der blev dræbt ved terrorangrebet på Kulturhuset Krudttønden 14. februar 2015.

I sommers talte jeg med en mand, der overlevede, efter at have pacificeret en bevæbnet terrorist midt på London Bridge i 2019. Terroristen havde begået et angreb på en nærliggende konference, hvor begge mænd deltog. Vores helt holdt manden til jorden i noget tid, indtil politiet kom og overtog kampen.

Sammen med et par af de andre deltagere havde han forinden nedlagt gerningsmanden udenfor, på broen, ved brug af to kæmpestore narhvalstænder og en brandslukker, som de midt i tumulten havde hentet i konferencelokalet. Og sammen blev de alle efterfølgende øjenvidner til, at politiet skød og dræbte terroristen.

Jeg spurgte manden hvordan han fandt modet til at handle på faren og han svarede, at han lige havde set to mennesker blive dræbt og at han på ingen måde nåede at gennemtænke alle mulige scenarier. Han var ifølge eget udsagn hyper opmærksom på alle detaljer omkring sig og – inklusiv det faktum, at han selv risikerede sit eget liv. Men han så ikke andre udveje og følte, at han – lige præcis dér hvor han var - ikke havde noget andet valg.

Han håbede bare at det ville lykkes, for ellers ville voldsmanden kunne nå at dræbe flere uskyldige.

Finn Nørgaard og Dan Uzan, er her ikke i dag til at fortælle, hvad der præcis gik

gennem deres hoveder den 14.-15. februar 2015. Men begge udsatte sig for fare med åbne øjne, vel vidende at døden kunne blive udfaldet af deres modige handlinger. Det værst tænkelige skete. Men deres handlinger var ikke forgæves.

Den 22-årige, der skød på indgangsdøren til Kulturhuset Krudttønden i 2015, hvor der blev afholdt en konference om ytringsfrihed, blev drevet på flugt af Finn Nørgaard og på denne måde har Finn, formoder alle, opnået det han havde sat sig for. Nemlig at redde andres liv. Dan Uzan vidste, at hans frivillige hverv som vagt foran Synagogen var livsfarligt, men han valgte alligevel at møde op for at passe på sine medmennesker. Det kræver et særligt mod på en aften, hvor alle vidste, at der var en bevæbnet voldsmand på fri fod i byen. Som jøde var Dan formodentlig bevidst om at alene det at være jøde, gør dig til potentielt mål for terror. Dans død førte blandt andet til større opmærksomhed på, at antisemitismen ikke kun er historie her i Europa, men at den stadig findes.

Finns og Dans navne står nu for eftertiden på to plader lige uden for denne dør i Christiansborgs vandrehal. Skæbnes-forbundne, som de er.

Begge er symboler for os der stadig lever: Finn Nørgaard er symbolet på, at alle har ret til en stemme, for ytringsfriheden, og den kunstneriske ytringsfrihed, som vi ved at lå Finn på sinde. Dan for friheden til at være den man er og tro på hvad man vil og læren om os selv, efter Europas jødeforfølgelser gennem århundreder.

Men både Finn og Dan var først og fremmest almindelige borgere. Vi skal forstå, at Terror rammer mennesker og det rammer os én af gangen. Terrorofre er ikke en homogen gruppe. Og terrorofre og overlevende kan ikke inddeles i hierarkier. Men at overleve et terrorangreb er en livsforandrende omstændighed. Nogle knækker helt på følgerne og på omverdenens manglende forståelse, Nogen bliver stærkere, andre igen børster støvet af skuldrene og har ikke umiddelbart behov for at beskæftige sig særligt med hændelsen. Uanset hvad, er reaktionerne forskellige og kan komme ad åre. Så døren skal være åben og vi må ikke acceptere at ofrene bliver glemt midt i den ophedede stemning.

At tage sig af ofrene er at tage sig af fællesskabet. Terroroverlevende har krav på at mærke tryghed for at fortidens skade ikke gentager sig.

Og jeg vil på Finn Nørgaard Foreningens vegne rette en meget stor og varm tak

til justitsministeren, Peter Hummelgaard, for de fine ord i dag og fordi regeringen, såvel som hele Folketinget har givet tilkende at der frem over vil blive fulgt op med handling med et styrket fokus på terrorofres behov. Sådan styrkes vores viden om følger af terror på borgerniveau. Men også meget gerne på samfundsniveau.

Terror er en bizar form for krigsførelse, der rammer viralt og os civile på vores frihed og livsførelse. Terror ødelægger vores samfund indefra ved at ramme sagesløse mænd, kvinder, unge og børn med paraderne nede. Det splitter os ad. Forskere på Københavns Universitet beretter, at det mentale helbred i en befolkning faktisk bliver påvirket negativt af et terrorangreb op til flere år efter hændelsen. Men terror lykkes kun, når ingen tager ansvaret for at genetablere sammenholdet bagefter. Og mens vi husker de døde, skal fokus først og fremmest være på de levende. Terrorens overlevende har en rolle i opbygningen af normaliteten efter terror.

Men hvordan forebygger vi terror, når vi ser grupper, der skubber på modborgerskab, had, polarisering og fragmentering, der fylder, som det gør i dag i mediebilledet og på gaden. I en verden der er bærer præg af had og konflikter, er det afgørende, at vi alle tager ansvar for at forhindre spredningen af konflikterne i fx Ukraine og Gaza.

Empati og at sætte sig i andres sted er et logisk sted at begynde. Der er her, hvor civilsamfundet kan noget særligt. Og ikke mange ved det, men al praksis og flere forskningsartikler viser, at empati og medmenneskelighed er selve kernen i forebyggelsen.

Når konflikterne i verden larmer, glemmer vi måske at kigge på det, der er allertættest på, Forfærdelige terrorangreb, ufattelige lidelser, besættelser, bombninger af civile. Det sætter sindene i kog. Især for de af os, der har familie og venner i nærområderne. Så glemmer vi at kigge på vores nabo og høre hvordan han og hun har det. Du kan glemme at række hånden ud eller lytte - også til ham eller hende, der ikke ligner dig selv og som du måske ikke forstår, men som bor lige ved siden af dig.

Af og til er det mest konstruktive vi kan gøre at hjælpe dem, vi kan nå. Og bidrage så godt vi kan. Bruge sin nysgerrighed til åbent og ærligt reflektere over spørgsmålet. Har jeg selv en blind vinkel? Er der noget mine

meningsopponenter siger, der alligevel vækker lidt genklang. Acceptere, at svar på komplekse spørgsmål ikke er enkle. Uanset hvor svært spørgsmålet er, kan vi bruge vores empati og nysgerrighed. Lad os drukne had i empati. Dermed vil vi bidrage til at udvande og marginalisere det farlige og ekstremistiske.

Det er utroligt vigtigt at vi støtter det, der er sundt og virker og altid tager udgangspunkt i rettigheder, venskaber, sammenhængskraft og gode handlinger. Det er det Finn for mig, står for. Det er i denne stemning, at vi uddeler Finn Nørgaard Prisen. Ved at huske at fokusere på det der virker, de gode tiltag, fantastiske mennesker, der gør deres arbejde hver dag uden at gøre væsen af sig.

Det er de gode tiltag og det u-ekstreme, der skal fylde på en dato, hvor terroristen for ni år siden forsøgte at erobre lokaliteten og dagsordenen.

Vi har holdt prisuddelingen år for år siden ulykken og hvert år har det været drevet af Finns familie og venner. Sådan er det også i år.

Finn Nørgaard Foreningen arbejder for at modvirke radikaliserings og her er det meget vigtigt, at fremme terrorofres rettigheder. Ved at engagere os i at forstå og adressere årsagerne til disse konflikter, ved at menneskeliggøre terroren og dens konsekvenser for rigtige mennesker, kan vi bidrage til at skabe en atmosfære af sammenhold og samarbejde.

I dag er Finn Nørgaards dag. I morgen tager vi til synagogen og deltager i familiens og synagogens mindesmærke over Dan Uzan.

Æret være Finn Nørgaard og Dan Uzans minde.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Mindetale

Relateret

Peter Hummelgaards tale ved overrækkelsen af Finn Nørgaard Prisen
14. februar 2024

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/pia-toftdals-tale-ved-overraekkelsen-af-finn-norgaard-prisen>